

REGERINGEN

Socialdepartementet

Regeringsbeslut

III:24

2015-12-17

S2015/07686/FS

S2015/08111/FS (delvis)

Socialstyrelsen

S2015/08132/FS

106 30 Stockholm

S2015/08200/FS (delvis)

Uppdrag att genomföra insatser för att förbättra vården för personer med kroniska sjukdomar

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra insatser för att förbättra vården för personer med kroniska sjukdomar. I uppdraget ingår att:

- Utveckla och anpassa nationella kunskapsstöd för kroniska sjukdomar för hälso- och sjukvården och för patienter med kroniska sjukdomar.
- Genomföra insatser för att utvärdera vården för personer med kroniska sjukdomar.
- Främja implementeringen av sjukdomsförebyggande metoder i samråd med företrädare för professionens organisationer samt fördela statsbidrag till organisationerna.
- Främja utvecklingen mot en mer patientcentrerad vård genom att bidra till ökad spridning och tillämpning av relevanta vägledningar och verktyg.
- Fördela statsbidrag till relevanta organisationer för projekt som bidrar till en bättre vård för personer med kroniska sjukdomar samt sammanställa information om projekten under åren 2015–2017 och sprida till landstingen.

I uppdraget ska Socialstyrelsen, där det är relevant, samråda med Sveriges Kommuner och Landsting och andra berörda organisationer.

Socialstyrelsen får för uppdragets genomförande använda 68 000 000 kronor under 2016. Av dessa medel får 30 000 000 kronor fördelas till relevanta organisationer för allmänna insatser som främjar de utvecklingsområden som pekas ut i den Nationella strategin för att förebygga och behandla kroniska sjukdomar samt för att stödja implementeringen av nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder, punkt 3 och 5 ovan. Resterande medel, 38 000 000 kronor, får Social-

styrelsen använda för övriga insatser i uppdraget samt för redan pågående uppdrag.

De 30 000 0000 kronor som ska fördelas till organisationer ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och socialomsorg, anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 3 Kroniska och långvariga sjukdomar. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska ske senast den 1 december 2016. Medlen som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2017. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning över använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

För övriga insatser och pågående uppdrag får Socialstyrelsen disponera 38 000 000 kronor från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och socialomsorg, anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 28 Till Socialstyrelsens disposition.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 mars 2018. En delredovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 mars 2017. Fördelning av statsbidrag till relevanta organisationer ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 juni 2018. En delredovisning av fördelning av statsbidrag ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 juni 2017.

Rekvisition, återbetalning och redovisning av utbetalda medel ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

I budgetpropositionen för 2014 beslutades om en fyraårig satsning på att förbättra vården för personer med kroniska sjukdomar. Satsningen pågår mellan åren 2014–2017 och omfattar totalt 450 000 000 kronor. Till sammans med företrädare för professions- och patientorganisationer, landsting och berörda myndigheter har en Nationell strategi för att förebygga och behandla kroniska sjukdomar (dnr S2014/395/FS) tagits fram. Ett övergripande syfte med strategin är att främja en mer hållbar och jämlik hälso- och sjukvård med särskilt fokus på primärvården. I strategin lyfts tre områden fram som särskilt angelägna att utveckla. Dessa är patientcentrerad vård, kunskapsbaserad vård samt prevention och tidig uppmärksamhet.

Regeringen har under 2014 och 2015 fördelat medel till insatser som ska främja utvecklingen av dessa områden. Bland annat har Socialstyrelsen fått flera uppdrag att utveckla det nationella kunskapsstödet för olika

kroniska sjukdomar. Vidare har regeringen ingått en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om Kunskapsstöd och uppföljning inom hälso- och sjukvården 2015 (dnr S2014/6936/FS). I överenskommelsen ingår bl.a. att stödja spridning och tillämpning av kunskapsstöd, främja resultatuppföljning och utvecklingen av patientcentrerade arbetssätt och metoder i primärvården. Därutöver har Livsmedelsverket fått i uppdrag att främja arbetet med hälsosamma matvanor inom hälso- och sjukvården för att förebygga kroniska sjukdomar (dnr S2015/1206/FS).

Primär- och närsjukvården har en nyckelroll inom hälso- och sjukvården både när det gäller att förebygga och behandla kroniska sjukdomar. Primärvården ska stå för kontinuitet och samordning i mötet mellan patient och hälso- och sjukvården. Det är viktigt att den nära vården har förutsättningar att erbjuda hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser samt att vård och behandling ges i enlighet med bästa tillgängliga kunskap. Ett patientcentrerat förhållningssätt som inkluderar patienter och närstående i vård och behandling är också av central betydelse. Insatser för att stärka och utveckla primärvården och dess medarbetare är därför angelägna. Flera av de insatser som har genomförts inom ramen för satsningen på att förbättra vården för personer med kroniska sjukdomar under 2014 och 2015 har bidragit till en sådan utveckling. Regeringen ser behov av att ytterligare förstärka och utveckla denna del av hälso- och sjukvården under 2016 och 2017.

Sedan tidigare har regeringen beslutat om ett antal uppdrag till Socialstyrelsen inom ramen för satsningen på att förbättra vården för personer med kroniska sjukdomar, vilka fortfarande pågår. Till dessa uppdrag hör att Socialstyrelsen årligen ska lämna en lägesrapport om utvecklingen av vården för personer med kroniska sjukdomar och föreslå insatser som leder till en bättre hälso- och sjukvård för dessa grupper (dnr S2013/9047/SAM). Vidare har regeringen beslutat om att Socialstyrelsen ska följa, analysera och stödja utvecklingen mot en mer tillgänglig och patientcentrerad vård med utgångspunkt i den överenskommelse som regeringen slutit med Sveriges Kommuner och Landsting (dnr S2015/04530/FS). Dessutom har regeringen beslutat om att Socialstyrelsen ska strukturera nationella riktlinjer för vissa kroniska sjukdomar så att de kan tillgängliggöras i digitala format (dnr S2014/394/FS) och att bedöma ett nationellt screeningprogram för förmaksflimmer (dnr S2015/04530/RS).

Närmare om uppdraget

De insatser som har påbörjats under 2014 och 2015 bör ytterligare förstärkas och Socialstyrelsen får därför i uppdrag att fortsätta främja detta

arbete. I arbetet ingår att utveckla och sprida nationella kunskapsstöd och genomföra insatser för att utvärdera vården. Här ingår också att anpassa nationella riktlinjer för behoven i primärvården. Insatserna ska samordnas med de insatser som genomförs inom ramen för regeringens överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting om insatser för att förbättra vården för personer med kroniska sjukdomar m.m. 2016 (dnr S2015/08162/FS). Det gäller särskilt arbetet med nationella kunskapsstöd, behandlingsrekommendationer och relevanta it-lösningar. En viktig utgångspunkt ska vara att skapa samordnade lösningar som underlättar för mottagare i hälso- och sjukvården att samlat ta del av kunskapsstöden.

Socialstyrelsen ska även sprida och främja tillämpningen av nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder. Professionens organisationer är viktiga aktörer som kan bidra till att effektivisera spridningen och tillämpningen av riktlinjerna. Socialstyrelsen har byggt upp ett framgångsrikt samarbete med företrädare för organisationer på nationell nivå sedan 2011 då uppdraget inleddes. Socialstyrelsen ska därför, efter ansökan, fördela medel till företrädare för dessa organisationer för insatser som främjar arbetet med sjukdomsförebyggande metoder inom hälso- och sjukvården. Medlen ska finansiera professionernas deltagande i Socialstyrelsens implementeringsarbete av nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder. Socialstyrelsen får ange övriga villkor för statsbidraget och prioritera bland inkomna ansökningar.

Inom ramen för uppdraget ska Socialstyrelsen även främja utvecklingen av en mer patientcentrerad vård. Ett gott bemötande i hälso- och sjukvården är en av de viktigaste faktorerna för att utveckla en mer patientcentrerad och jämlik hälsa, vård och omsorg. Det främjar delaktighet och patientinflytande. Socialstyrelsen har olika verktyg och vägledningar som mer effektivt skulle kunna spridas och tillämpas i verksamheterna. Bland annat publicerade myndigheten i januari 2015 ett utbildningspaket för hälso- och sjukvårdspersonal med syfte att just främja en patientcentrerad och jämlik vård.

Vidare ska Socialstyrelsen, efter ansökan, fördela medel till andra relevanta organisationer för allmänna insatser som främjar de utvecklingsområden som pekas ut i den Nationella strategin för att förebygga och behandla kroniska sjukdomar, dvs. kunskapsbaserad vård, patientcentrerad vård samt prevention och tidig uppmärksamhet. Insatserna ska ha koppling till det patientnära arbetet och utgöra modeller som enkelt kan omsättas i praktisk hälso- och sjukvård eller bidra till att utveckla patienternas kompetens och möjlighet att aktivt delta i vård och behandling. Insatserna ska ha hög legitimitet hos såväl personal och vårdgivare som patienterna. Insatser som handlar om att utveckla primärvården bör

ha hög prioritet. Socialstyrelsen får ange övriga villkor för statsbidraget och prioritera bland inkomna ansökningar.

Regeringen avser även att avsätta medel för 2017 för genomförandet av uppdraget. Medlen utbetalas under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Gabriel Wikström

Klara Granat

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevisionen
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ek
Kammarkollegiet
Sveriges Kommuner och Landsting